

Folketinget
Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K
MODTAGET

24 APR. 2007 16 15

Den Centrale Indlevering

24. april 2007

Sagsnr.:
JG 8020499

Jurist:
Jacob Goldschmidt
jg@elmer-adv.dk

Sekretær:
Gitte Schnipper
3367 6796
gs@elmer-adv.dk

Lov om ændring af lov om forbud mod TV-overvågning og lov om behandling af personoplysninger

Indledningsvis vil jeg gerne takke Folketingets Retsudvalg for den opmærksomhed, der blev givet under foretræde for Retsudvalget torsdag, den 19. april 2007. Retsudvalget har bedt om at få mine bemærkninger på skrift, og i den forbindelse skal jeg bemærke følgende:

Over for Retsudvalget argumenterer jeg for, at der skal indsættes bestemmelser, der giver borgerne adgang til en godtgørelse ved overtrædelse af TV-overvågningsloven og persondataloven.

Det er min konklusion, at

- detaljeringsgraden i regelgrundlaget understøtter behov for effektiv imødegåelse af misbrug
- sagerne har en karakter, hvor en politimæssig efterforskning ikke er den rigtige
- erstatningsansvarslovens § 26 har i praksis vist sig ikke at være fyldestgørende, og meget taler også for, at denne bestemmelse reserveres til andre tilfældegrupper
- anden ansættelsesretlig lovgivning har godtgørelsesbestemmelser for ideelle krænkelse, jf. eksempelvis helbredsoplysningsloven
- der er en nærliggende og konkret risiko for misbrug, der har vist sig ved en række henvendelser til de faglige organisationer, der i ekstreme tilfælde har resulteret i sager ved domstolene
- der ikke i noget tilfælde er pålagt en overvåger at betale godtgørelse til de krænkede.

Annette B. Elmer (H)
Peter Breum (H)
Ulrik Jørgensen (H)
Søren Kjær Jensen (H)
Jacob Goldschmidt (H)
Karsten Høj (H)
Brian Malmros (H)
Pernille Leding
Louise Bødker (L)
Morten Henriksen
Poul Lønborg-Jensen (adv.fm.)
Gitte Holm Bagge (adv.fm.)

ST. KONGENSGADE 23
BAGHUSET
1264 KØBENHAVN K
TELEFON 33 67 67 67
TELEFAX 33 67 67 50

WWW.ELMER-ADV.DK

ADVOKATAKTIESELSKAB
CVR.NR. 26 09 55 65

Overordnet er det mit synspunkt, at der i ændringsloven foretages en meget detaljeret regulering af, hvad der er lovligt og hvad der ikke er lovligt. Disse bestemmelser er udtryk for en delikat afvejning af modstridende hensyn.

Reglerne understreger en bred politisk enighed om, at borgerne ikke skal tåle enhver overvågning, og dermed ikke overvågning, der er i strid med reglerne. Desværre har praksis vist, at reglerne ikke overholdes. Særligt for så vidt angår ansættelsesforhold, men også for borgerne i øvrigt, er overtrædelserne af loven af en sådan karakter, at det ikke alene bør overlades til politiet at gennemføre strafferetlig forfølgelse af krænkerne. Det bør være reserveret til de grovere tilfælde.

Da imidlertid skaden og krænkelsen for den overvågede kan være meget betydelig, er det rimeligt at indføre en godtgørelsesbestemmelse, som giver den krænkede mulighed for at forfølge en overtrædelse af reglerne og få en økonomisk godtgørelse. Muligheden skal samtidig virke præventivt overfor potentielle krænkere.

Sker der overtrædelse af reglerne?

Svaret er ubetinget ja og i større og større omfang.

Over for Retsudvalget blev der dokumenteret to konkrete sager, og konsekvenserne for de pågældende taler for sig selv.

Videoovervågning kan gennemføres med billigt teknisk udstyr, der kan betjenes af enhver med blot et minimum af kendskab til PC-teknologi.

Mange opfatter formålet med videoovervågning, at "tage tyven på fersk gerning" og at det ikke vil ske, hvis man på forhånd har orienteret om, at der foregår videoovervågning.

Kravet om forudgående orientering er imidlertid ubetinget, og allerede dette lille eksempel dokumenterer en nærliggende mulighed for misbrug.

Det er vigtigt at fremhæve, at jeg ikke har nogle reservationer i forhold til gennemførelse af lovens regler om overvågning, men alene beskæftiger mig med misbrugssituationen.

Hvornår føler en overvåget person sig krænket?

Når pågældende

- 1) har været uvidende om optagelse, eller
- 2) når optagelserne er anvendt til et andet formål, end det der er oplyst over for den overvågede.

Hvis man på forhånd er gjort bekendt med disse forhold, kan man vælge ikke at ville udsætte sig for overvågningen.

Af resume fra Datatilsynets hjemmeside af udtalelse af 3. juni 2002 vedrørende Dansk Supermarked fremgår:

Den dataansvarlige virksomhed skal som følge af persondatalovens regler om oplysningspligt give de ansatte forskellige oplysninger, for at de kan varetage deres interesser. De ansatte og andre personer, der fast udfører arbejde i lokalerne, skal således have meddelelse om bl.a. formålet med overvågningen, i hvilke lokaler overvågningen foregår, hvor længe oplysningerne bliver bevaret, i hvilke tilfælde optagelserne vil blive gennemgået og om, at optagelserne kan blive videregivet til politiet og i hvilke tilfælde dette vil kunne ske.

Overholdes disse retningslinier, er der ikke noget krænkelsesproblem.

Hvilke regler gælder nu?

Der er to sæt regler, der regulerer godtgørelsesmuligheder i forbindelse med ulovlig overvågning.

Det ene sæt regler findes i erstatningsansvarslovens § 26, der er den sædvanlige tortbestemmelse. Denne bestemmelse gælder alle borgere.

Tortbestemmelsen er påberåbt i flere retsafgørelser, uden at ulovlig overvågning har medført tilkendelse af en tortgodtgørelse.

I sagen vedrørende detektivovervågning (U 2004.273 Ø) omtalt i betænkning om TV-overvågning, s. 73, blev der foretaget observationer ind gennem vinduerne i medarbejderens private bolig. Observationerne var så detaljerede, at det bl.a. blev refereret, hvornår medarbejderen iførte sig en T-shirt, hvornår hun rystede dyner, hvornår hun dyrkede aerobic, hvornår hun forlod sin stue "formentlig for at tage et bad" mv.

Om denne problemstilling udtalte Østre Landsret, at overvågningen under de foreliggende omstændigheder ikke kunne anses for retsstridig, og at grænserne for arbejdsgiverens ledelsesret ikke kan føre til et andet resultat.

Videre anførte landsretten, at videregivelse af oplysninger udover, hvad der er lovligt i persondataloven, heller ikke gav grundlag for en tortgodtgørelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Samme juridiske tankegang er anvendt i U 2005.1131 Ø.

Det andet sæt regler, ifølge hvilket der kan tilkendes godtgørelser, er overtrædelse af overenskomstregler, der kan medføre betaling af en bod i Arbejdsretten. Det er vigtigt at notere, at en bod i Arbejdsretten tilfalder organisationerne og ikke den krænkede.

Som led i en arbejdsgivers ret til at lede og fordele arbejdet har arbejdsgiveren også adgang til at kontrollere arbejdets udførelse. Disse kontrolforanstaltninger skal være saglige og i overensstemmelse med det aftalte. Som udgangspunkt betyder det, at arbejdsgiveren skal overholde de regler, der er fastsat ovenfor af Datatilsynet.

I sagen vedrørende CL, der mødte i retsudvalget, har Arbejdsretten haft lejlighed til at tage stilling til, om arbejdsgiverens ledelsesret er tilsidesat.

Arbejdsretten konstaterer indledningsvis, at det var i orden, at arbejdsgiveren opsatte videoovervågning pga. tyverier i butikken. Det er heller ikke en krænkelse, at de ansatte uundgåeligt bliver omfattet af TV-overvågningen. Herefter anfører Arbejdsretten:

Det er ubestridt, at TV-overvågningen ikke havde og heller ikke kunne have til formål at kontrollere de ansattes almindelige adfærd. Efter bevisførelsen kan det imidlertid som ubestridt lægges til grund, at KKN den 30. december 2004 anvendte TV-overvågning til i hvert fald i 1/2 time – 3/4 at overvåge CLs adfærd i butikslokalet.

CLs adfærd den 30. december 2004 var ikke af en sådan karakter, at den berettigede KKN til at overvåge hende som sket. Den længerevarende overvågning var dermed krænkende over for hende, og virksomheden har derfor klart overtrådt aftalen af 24. april 2001 om kontrolforanstaltninger [aftale mellem LO og DA].

Arbejdsretten finder endvidere, at bod klart er forskyldt.

Ved fastsættelse af bodens størrelse lægger Arbejdsretten vægt på, at overvågningen, som det må lægges til grund, alene har været rettet mod en enkelt ansat og kun i et enkelt tilfælde, men i forhold til denne ansatte har haft en ikke ubetydelig varighed. Bodden findes på denne baggrund passende at kunne fastsættes til 50.000 kr.

I dommerpanelet sad to højesteretsdommere og yderligere en dommer bistået af fagdommere udpeget af arbejdsmarkedets parter.

Som nævnt tilfalder denne bod HK. CL har ikke krav på nogen andel af boden. Ved Sø- og Handelsretten verserer en sag om CL også skal have godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26.

Østre Landsrets dom i detektivsagen tog stilling til arbejdsgiverens ledelsesret og kontrolforanstaltningerne, men anførte alene herom, at de bemærkninger, der blev gjort fra lønmodtagerens side herom, ikke kunne føre til et andet resultat. Der er næppe tvivl om, at Arbejdsretten havde tilkendt

en bod, hvis samme retningslinier som i CL sagen var lagt til grund. Det er naturligvis vanskeligt at spå om Østre Landsret havde tilkendt en godtgørelse, hvis der i persondataloven havde været en bestemmelse herom.

Medarbejdere ansat i ansættelsesforhold, der ikke er dækket af overenskomst, kan ikke føre sag ved Arbejdsretten og kan ikke få arbejdsgiveren dømt til at betale en bod.

Bodstørrelsen på kr. 50.000 er meget høj og understreger den alvor, hvormed Arbejdsretten har set på sagen.

Det forekommer uforståeligt, at der skal være den forskel, at medarbejdere dækket af en overenskomst har mulighed for, at arbejdsgiveren pålægges at betale en bod for en krænkelse af medarbejderen, medens andre medarbejdere ikke har en tilsvarende mulighed.

Hvad skal der til ?

På baggrund af ovenstående skal jeg indstille, at der ved behandlingen af lovforslaget og af beslutningsforslag B 101 indsættes bestemmelse om, at der kan tilkendes personer en økonomisk godtgørelse ved den dataansvarliges tilsidesættelse af lovens beskyttelseshensyn. Bestemmelsen skal gælde både ved ulovlig TV-overvågning og ved ulovlig videregivelse af personoplysninger.

Bestemmelsen skal indsættes med henblik på at forebygge misbrug og for at give den enkelte borger oprejsning ved krænkelse.

Godtgørelsesbestemmelsen bør udformes uden fastsættelse af godtgørelsesniveau og uden fastsættelse af et maksimalt beløb for godtgørelse, idet niveauet bør fastsættes af domstolene.

Afsluttende bemærkninger

Som nævnt i forbindelse med mit mundtlige indlæg, repræsenterede jeg Advokatsamfundet i forbindelse med udvalget, der afgav betænkning om TV-overvågning. Indstillingen om at indføre en tortbestemmelse var på forhånd drøftet med Advokatsamfundets Erhvervsudvalg, der tilsluttede sig indstillingen.

For at lette referencen vedlægger jeg

- original udtalelse af 9. januar 2001 fra Danmarks Detektivkorps, der var fremlagt som bilag i U 2004.273 Ø,
- kopi af Arbejdsrettens dom af 29. marts 2007, samt
- print af den videoovervågning, som medarbejderen i dommen U 2005.1131 Ø var udsat for i 6 måneder uden at vide det. Det interessante ved de to print er at notere det meget begrænsede udsnit, der alene muliggør overvågning af denne bestemte ansatte.

Såfremt jeg i øvrigt kan stå til rådighed med yderligere oplysninger, kan jeg kontaktes på kontorets telefon 3367 6767 eller på min mobiltelefon 4095 3315.

Med venlig hilsen

Jacob Goldschmidt